

**Artikelsamling:
Folketingsvalget 2015**

David Trads: Det er indlysende, at Dansk Folkeparti er et fremmedfjendsk og højrepopulistisk parti. Og det synes jeg skal siges højt og tydeligt

21.06.2015

Interview af Line Drewes

RÆSON: Skal DF i regering?

Hvis Lars Løkke Rasmussen gerne vil lave en borgerlig regering, så synes jeg bestemt DF bør gå med. Når man får over hver femte stemme i Danmark og en kæmpe sejr, så har man fået et folkeligt mandat som man simpelthen ikke kan være bekendt ikke at udnytte. Det ville være patetisk og Kristian Thulesen Dahl vil fremstå som en tøsedreng, hvis ikke han tør gå med i regering på nuværende tidspunkt.

RÆSON: Der har været en del skuffelse over DF's fremgang, bl.a. i tyske medier. Men er det ikke på tide at alle danskere, inklusiv meningsdannere og journalister som dig selv, støtter op om DF som et eksistensberettiget parti?

Jeg tror ikke der er nogen der siger, at DF ikke er kommet i folketinget af legitime årsager. Men derfor behøver jeg jo ikke synes, at det er alletiders det, de laver. Der Spiegel har fuldstændig ret, når de siger, det indlysende, at Dansk Folkeparti er et fremmedfjendsk og højrepopulistisk parti. For det er præcis hvad de er. Og det synes jeg skal siges højt og tydeligt. Det undrer mig såre, at der er så få danske medier, meningsdannere og politikere, der siger dette fuldstændigt indlysende. Jeg tror der har været tilbageholdenhed med at sige det, fordi man var bange for, at hvis man sagde det ville Dansk Folkeparti vokse sig større. Men virkeligheden er, at de har vokset sig større, bl.a. fordi de aldrig møder den modstand, de burde

møde.

RÆSON: Har Socialdemokraterne så i virkeligheden hjulpet Dansk Folkeparti til endnu flere stemmer ved at købe sig ind på deres asyl- og flygtningedebat og gøre det til et centralt og legitimt emne i valgkampen?

Du kan i hvert fald sige at Socialdemokratiet siden 1998, som var første gennembrud for DF, mere har forsøgt at tale Dansk Folkeparti efter munden, end de har forsøgt

konfronterer dem med deres udlændingepolitik. Og det har ikke hjulpet Socialdemokratiet, som i den periode har tabt hver tredje vælger, mens Dansk Folkeparti er gået meget frem. I den her valgkamp synes jeg ikke, at man kan sige, at det var Socialdemokratiet, der forsøgte og bringe udlændingområdet på banen. Det var noget som blå blok, ført af Lars Løkke Rasmussen og sekunderet af Kristian Thulesen Dahl, ivrigt bragte ind i valgkampen.

RÆSON: Men Socialdemokratiet har haft nogle meget tydelige kampagner, hvor man har kunnet se, at det har været vigtigt for dem at byde ind på udlændinge agendaen?

Det rigtigt. Det har været vigtigt for Socialdemokratiet at markere, at de ikke er som det Socialdemokrati, der tidligere var – nemlig det Socialdemokrati, der var i splid med sig selv om hvad der var den rigtige udlændingepolitiske linje. Der var en mangeårig konflikt mellem den humanistiske del og den mere hårde del af Socialdemokratiet. Den er væk nu. Og det er sådan set Helle Thorning-Schmidts fortjeneste. Partiet havde en nogenlunde klar udlændingepolitik i valgkampen, og den markerede de i kampagnen. Den er hårdere end den gamle socialdemokratiske udlændingepolitik, men den er jo stadigvæk lysår fra det, som Dansk Folkeparti og Venstre står for.

Der var en mangeårig konflikt mellem den humanistiske del og den mere hårde del af Socialdemokratiet. Den er væk nu

RÆSON: Du har nævnt et alternativ til en VO-regering på din Facebookside, hvad er det alternativ?

Ja. Vi har jo en barok situation, hvor de partier, der ikke tør eller ikke vil tage regeringsansvar fik et mægtigt godt valg. Blandt andet Dansk Folkeparti og Liberal Alliance, Enhedslisten og Alternativet. Så du har en situation, hvor der står nogle som på meget populistisk vis lover guld og grønne skove i en valgkamp. Men de tør ikke tage ansvaret når det ikke er sjov hele dagen, men der også er nogle hårde beslutninger der skal træffes. En anden årsag til at søge alternativer er, at det er tydeligt, at DF opfører sig på en måde, hvor de ydmyger Lars Løkke Rasmussen og hvor de forsøger diktere den politik, han skal føre selvom de ikke selv vil være med. Derfor tænkte jeg, at det ville være nyttigt for Lars Løkke Rasmussen at

udnytte den situation, der er opstået, nemlig, at han ikke forhandler med Dansk Folkeparti og Liberal Alliance, som ikke er klar til at indgå i de kompromiser som man skal indgå i, når man sidder i regering. I stedet vender han blikket og laver en stor flertalsregering med de partier, der tør og har bevist, at de er parate til at tage ansvaret også når det gør ondt. Det vil sige en regering med Lars Løkke Rasmussen som statsminister, med Socialdemokratiet som det store parti, med Radikale Venstre og med det Konservative Folkeparti.

RÆSON: Liberal Alliance har da været ude og sige, at de er parate til at tage det ansvar?

Ja, men der er langt fra at sige, at de er parate – til at være parate. Jeg synes i øvrigt, at der er tvivlsomme meldinger på hvorvidt de vil gå i regering eller ikke. Det vigtigste er jo, at både Liberal Alliance og Dansk Folkeparti har stillet nogle krav til den økonomiske politik, der er meget fra hinanden. Lars Løkke Rasmussen har sagt nulvækst. Liberal Alliance har sagt minusvækst. Dansk Folkeparti har forslået en vækst, der er højere end selv den, S-R regeringen gik til valg på. Så det er ikke realistisk at danne en regering med partier, der er så langt fra hinanden på den helt afgørende økonomiske politik i en tid, hvor vi stadigvæk ikke er helt ude af krisen. For at være med i regering skal man være parat til at indgå i rigtige kompromiser. Man skal være parat til at tage det sure med det søde. Og der vil jeg mene, at det altså er de fire gamle partier, man skal kigge på. (Husk også, at der er et flertal mellem V, S, R og K. Der er derimod ikke flertal hvis det kun er V-S-R. Konservative skal med.)

RÆSON: På valgaftenen stod Søren Gade tæt på Lars Løkke. Hvad skal man lægge i, at det er Søren Gade og ikke Kristian Jensen, som Lars Løkke læner sig op ad?

Det jo velkendt at Lars Løkke Rasmussen og Søren Gade er meget nære allierede. Jeg bed nu også mærke i at Lars Løkke sagde pæne ord om Kristian Jensen.

RÆSON: Så det betyder ikke yderligere splittelse i venstre at SG er kommet tilbage?

Lars Løkke er ikke i en position, hvor han kan skubbe folk ud og ind af sin inderkreds. Han har brug for alle venner i øjeblikket.

RÆSON: Er Venstres vælgere flygtet, fordi Lars Løkke har et troværdighedsproblem eller fordi de alligevel var på vej over til Kristian Thulesen Dahl?

Hvis man skruer tiden to år tilbage til foråret 2013, så havde Venstre over en tredjedel af stemmerne i meningsmålingerne. Lars Løkke var den mest troværdige politiker i Danmark. Så kom der to-tre store personlige skandaler, som Lars Løkke var involveret i. Venstre er raslet ned lige siden. Så der er kun én person, pilen peger på, når det handler om hvorfor venstre fik så dårligt et valg og det er Lars Løkke Rasmussen. At der dernæst er nogle af de vælgere, som ikke kan holde ud at være hos

Venstre, og som smutter over til Dansk Folkeparti og Liberal Alliance er en konsekvens af dette. Vælgerne flyttede i disse tilfælde til partier som begge er karakteriseret ved fuldstændig strømlinede ledelser.

Lars Løkke er ikke i en position, hvor han kan skubbe folk ud og ind af sin inderkreds. Han har brug for alle venner i øjeblikket

RÆSON: Ligegyldig hvem den nye regering kommer til at bestå af, tror du så vi kommer til at se en ændret debat de næste par år, hvor andre emner kommer til at fylde mere?

Det kommer an på hvilken type regering vi får. Får vi en regering med Dansk Folkeparti og Venstre regering så vil der være en voldsom opblusning af udlændingebatten fra den ene og den anden lejr. Får vi en ren Venstre-regering så vil det blive mere som den debat vi kender. Får vi en bred flertalsregering så vil også få en debat, der minder om den vi har. Jeg vil tro at indvandrere, vækst og ikke-vækst vil forblive centrale emner en tid endnu.

RÆSON: Hvad synes du om stilen der er blevet lagt i valgkampen? Har rød blok, og særligt Socialdemokratiet ikke været for optaget af at skælde ud på andre end at fortælle om deres egen politik?

Man skal huske på at selvom at Helle Thorning-Schmidt har tabt regeringsmagten, så vandt hun jo faktisk fremgang ved valget. Hvilket isoleret set er en succes. Den primære årsag til at rød blok tabte var, at der var sådan et kaos i det parlamentariske grundlag bag Helle Thorning-Schmidt. Startende med det Radikale og hele vejen ned gennem de andre støttepartier. Det er et problem for rød blok.

RÆSON: Men hvad synes du om stilen?

Jeg synes, at vi egentlig fik en god valgkamp for vi fik for en gangs skyld tydeliggjort, at der er forskel på en S-R regering og en blå regering – på udlændingeområdet, holdningen til EU og statens størrelse og skat. En valgkamp, hvor partierne fra de to sider mere tydeligt end længe fik vist forskellen på de to sider.

RÆSON: Tror du en ny socialdemokratisk ledelse kunne bringe mere samling og mere fremgang i rød blok?

Vi har jo en situation nu, hvor rød blok er noget atomiseret efter en valgkamp, der ikke gik godt for rød blok som helhed. SF fik et dårligt valg. Enhedslisten fik ikke så godt et valg som de havde håbet, og ikke i nærheden af det, de havde stået til i meningsmålinger. Alternativet kom ind og erobrede en stor del af de andre partiers stemmer. Det betyder, at vi vil se at Alternativet, Enhedslisten og SF vil kæmpe om hvem af dem, der er det store nummer 2-parti blandt de røde partier. Det tror jeg vil optage en hel del tid. Socialdemokratiet har indtil videre stået som et samlet parti, der ser ud til helt uproblematisk at vælge deres næste formand. Og det jo en helt ny situation for Socialdemokratiet. Man vil se et Socialdemokrati i harmoni med sig selv, som vil opretholde en god position i meningsmålingerne.

Vi vil se at Alternativet, Enhedslisten og SF vil kæmpe om hvem af dem, der er det store nummer 2-parti blandt de røde partier. Det vil optage en hel del tid

RÆSON: Men Enhedslisten er stort og Alternativet fylder meget. Kommer det ikke til at blive et problem for S?

Det stod meget tydeligt at der er et enormt spænd mellem Alternativet, Enhedslisten, SF og Socialdemokratiet. Socialdemokratiet vil formentligt bruge deres tid klogeligt på at markere sig selv som det store parti i midten af dansk politik, der kan samarbejde hen over midten. Det er meget vigtigt for Socialdemokratiet ikke at blive låst fast som en del af venstrefløjen. For så risikerer man mange år i opposition. Man er nødt til at være et parti på midten. Måske endda et parti, der kan byde sig til, som en troværdig forhandlingspartner for Venstre, hvis der bliver en ren Venstre-regering.

RÆSON: Er Mette Frederiksen det bedste bud på en Socialdemokratisk leder?

Der var ingen diskussion. Det havde man allerede lagt parat sidste sommer, da Helle Thorning var millimeter fra at forlade regeringen for at blive EU-kommissionsformand. I perioder har Nicolai Wammen også været på tale. Men for det første, havde han ikke et flertal bag sig. For det andet, så stod det klart i løbet af det her forår – efter terrorangrebet i København- at Mette Frederiksen stadig stod stærkere. Nu fik hun også et

personligt valg, der klart var bedre end Nicolai Wammens. Og der er ikke andre. I løbet af de sidste par år er Socialdemokratiet blevet et meget mere samlet parti end de har været meget længe.

RÆSON: Også et mere topstyret parti?

Ja, også det. Men det er de nu i reglen altid – det ER traditionelt et parti, der er topstyret. Men vi skal jo helt tilbage til slut-1980erne for at se en periode hvor Socialdemokratiet har været så harmonisk i løbet af en valgkamp og hvor partiet, selvom de har tabt magten, fortsætter med at opføre sig fuldstændigt stille og roligt.

RÆSON: Føler du dig overbevist om, at V på DF's nåde vil føre en mere blå politik end Thorning? Jarlov: Overhovedet ikke

20.06.2015

STATUS. Af RÆSONs chefredaktion

1) Af iagttagere udlægges valget som et oprør mod de politiske partier. Har de ret? Hvis ja, hvad er moralen?

Et fuldtonet oprør kan det vist ikke kaldes. Men Alternativet kan tillægge en meget stor del af sin succes til generel politikerlede og et ønske om noget nyt uanset hvor urealistisk det er bare det trækker væk fra det kedelige kendte politik.

2) Hvad var det mest overraskende ved valgkampen?

At der overhovedet ikke blev talt om substans. Der var ingen (som i slet ingen) diskussion af hvordan det reelt går i Danmark og om vi klarer os godt nok i forhold til vores nabolande, som buldrer derudaf, mens vi jubler over en mikroskopisk fremgang i økonomien og straks tror vi er verdensmestre.

3) Hvad er det mest overraskende ved resultatet?

Socialdemokraternes fremgang. De har virkelig timet deres formkurve efter at have været nede hele valgperioden.

4) Hvad er den største udfordring ved at samle de borgerlige partier bag én regering?

Den økonomiske politik. Dansk Folkeparti ligger til venstre for socialdemokraterne på hvor mange velfærdsgaver, de vil dele ud. Det er det stik modsatte af, hvad K og LA står for.

5) Begge statsministerkandidater talte i valgkampens sidste fase om behovet for bredt samarbejde over midten. Har de ret? Eller vil I hellere foretrække en politik, der er tættere på jeres idealer – også selvom den gennemføres alene med den ene side af folketingsalen?

På udvalgte områder kan vi godt lave brede forlig. Det er der store fordele ved. Men når det kommer til økonomien, står midten i dansk politik for en dybt uansvarlig gavebod. Der må nogen være de voksne og sige stop selvom det vil medføre det sædvanlige hylekor fra venstrefløj, som vil kalde det blokpolitik.

6) Hvad bliver de Konservatives rolle i det nye folketing?

At sikre at den nye borgelige regering fører borgerlig politik.

7) Føler du dig overbevist om, at en V-regering på DF's nåde vil føre en mere blå politik end Thorning?

Overhovedet ikke. Desværre. De partier, der ønsker at holde de offentlige udgifter bare nogenlunde i ro, er gået markant tilbage ved valget. Det lover rigtig dårligt for skattetrykket og konkurrenceevnen.

Vil DF vil holde deres løfter ifht. velfærd, dagpenge og social dumping? Hvis Løkke siger nej, så tror jeg gerne Mette Frederiksen giver en kop kaffe i næste uge – Pelle Dragsted

20.06.2015 STATUS. Af RÆSONs chefredaktion

1) Af iagttagere udlægges valget som et oprør mod de politiske partier. Har de ret? Hvis ja, hvad er moralen?

Valget var måske især et oprør mod de gamle systempartier: S,V,K R og SF. De partier, der gik frem er allesammen partier, der tør mene noget. Det synes jeg egentlig er ganske positivt. Men valget var også et oprør med corydonismens regnearks-politik og de Radikales sådan-er-det-jo-politik. Og det var et klart fravalg af de tre partier, som dannede regering efter sidste valg. De mistede 8 procent af stemmerne.

2) Hvad var det mest overraskende ved valgkampen?

At det blev langt mindre præsidentvalgkamp end alle kommentatorerne havde forudset. Det var en valgkamp, hvor andre partier end de to statsministerpartier fyldte meget og satte deres præg på de store TV-debatter. Det var også overraskende, at Alternativet fik så stor opbakning. Det havde jeg ikke set komme. De blev på en måde eksponent for utilfredsheden med hele midtersumpen og nødvendighedens politik. Spændende at se hvilken rolle de kommer til at spille.

3) Hvad er det mest overraskende ved resultatet?

At Dansk Folkeparti blev det største parti i blå blok. Det er jo en fuldstændig ændring af det politiske danmarkskort. Det er faktisk forkert at tale om en blå/højreorienteret valgsejr. Det var DF, der sikrede sejren, og det gjorde de ved at lægge sig til venstre for socialdemokraterne på lange stræk. Men samtidig peger de på Lars Løkke som står for alt det modsatte. Det er på mange måder en mærkelig parlamentarisk situation. Den minder på en måde om situationen efter sidste valg, hvor socialdemokraterne vandt, men det var de Radikale, der kunne svinge taktstokken fordi der var et reform-flertal. Nu er der et velfærds-flertal udenom Lars Løkke, og det betyder at DF står i en virkelig stærk position, hvis de tør stå fast.

4) Hvad er den største udfordring ved at samle de

borgerlige partier bag én regering?

Det er jo oplagt, at der er meget langt mellem partierne bag blå blok. DF vil have højere offentlig vækst end den som Socialdemokraterne lovede. Mens Liberal Alliance står for en økonomisk chok-doktrin med voldsomme nedskæringer i velfærden. Det er DF, der står med de stærkeste kort på hånden. Samtidig er Liberal Alliance gået frem og Anders Samuelsen selvfølelse kan næsten ikke være inde i KB-hallen. Så det er noget af en opgave, som Lars Løkke står overfor. Det store spørgsmål er, om DF vil holde deres løfter ifht. velfærd, dagpenge og social dumping. De har magten til det, hvis de vil. For hvis Løkke siger nej, så tror jeg gerne Mette Frederiksen giver en kop kaffe i næste uge.

5) Begge statsministerkandidater talte i valgkampens sidste fase om behovet for bredt samarbejde over midten. Har de ret? Eller vil I hellere foretrække en politik, der er tættere på jeres idealer – også selvom den gennemføres alene med den ene side af folketingsalen?

Jeg synes ikke politik henover midten er en fordel i sig selv. Der er blevet lavet rigtig mange aftaler henover midten, som har været dybt skadelige og har haft voldsomme konsekvenser for mennesker ramt af sygdom eller arbejdsløshed. For mig er det indholdet der tæller.

6) Hvad bliver Enhedslistens rolle i det nye folketing?

Det kommer meget an på hvad der sker i de kommende dage. Vi står i en speciel situation fordi et flertal af danskerne faktisk har stemt for mere velfærd og bedre dagpenge. Man kan sige med om Thulesen-Dahl, men han har faktisk været meget klar i sine løfter. Om et bedre dagpengesystem, om bedre velfærd, om åbenhed om DONG-salget, og folkeafstemning om bankunion. Hvis han har tænkt sig at holde fast, så er vi klar til at samarbejde om de dagsordener og bruge de flertal. Vi er jo også med i en lang række forlig. Så jeg ser langt fra vores parlamentariske rolle som udspillet. På andre områder som udlændingepolitikken og retspolitikken vil vi jo komme til at stå i skarp opposition. Her tror jeg Enhedslisten kommer til at spille en nøglerolle som det næststørste parti i rød blok. Det er jo noget nyt for os, og den opgave har vi tænkt at tage på os.

7) Føler du dig overbevist om, at en V-regering på DF's nåde vil føre en mere blå politik end Thorning?

På nogle områder ja, og på nogle områder nej. Hvis DF skal holde hvad de har lovet vælgerne, så bliver det svært for Løkke at føre en mere blå økonomisk politik end Thorning og Corydon gjorde. Men hvis DF igen er klar til at bytte sociale forringelser for en grænsebom, så kan det komme til at se sort ud. På udlændinge- og retspolitikken, og ikke mindst på miljø og klima-området vil vi se et klart ryk mod højre. Desværre.

Kan han sige nej? Kronik af Esben Schjørring

20.06.2015

Heller ikke denne gang kunne Lars Løkke Rasmussen erobre statsministerposten ved egen kraft. Vil Løkke – efter tabet af 13 mandater – kunne afslå de vilkår, som Thulesen Dahl byder ham?

RÆSONS KRONIK af Esben Schjørring, journalist

MERE END NOGENSINDE før fortøner det borgerlige projekt sig i horisonten. Lettet skattetryk, mere personligt ansvar, mindre statslig indblanding? Nej. Samlet set er de partier, der kæmper for reformer af velfærden gået mærkbart tilbage ved dette valg. I 2001 og tre valg frem var Dansk Folkeparti Socialdemokraternes store problem. I 2015 er problemet blevet Venstres. DF er en nødvendig betingelse for nøglerne til Slotsholmen – og samtidig det, der blokerer for borgerlig politik.

Mere end nogensinde før fortøner det borgerlige projekt sig i horisonten

Det moderne Venstre skulle have været et hus, der kunne stå i prunk og pragt i mindst 100 år. Men allerede efter 15 år piber vinden i de sprukne ruder, og der er begyndende skimmelsvamp i kælderen. Fra Anders Fogh Rasmussen overtog formandsposten i Venstre i 1998 og påbegyndte forandringen fra et velfærdskritisk til meget velfærdsvenligt Venstre satte han aldrig barren lavt: Venstre skulle dominere og definere det 21. århundrede, som Socialdemokratiet havde domineret og defineret det 20. Og sådan tog det sig også ud med tre valgsejre i træk – 2001, 2005 og 2007. Efter det dårligste Venstre-valg i 20 år må man konstatere, at partiet har måttet afgive pladsen ved den skrivepult, hvorfra man nedfælder danmarkshistorien til Dansk Folkeparti og Kristian Thulesen Dahl.

Da Fogh detroniserede Poul Nyrup Rasmussens SR-regering fik Venstre 31, 2 pct. af stemmerne. I 2015 har man tabt mere end hver tredje af dem og kan kun mobilisere 19,5 pct. I 2001 kunne VK mobilisere over 40 pct. af vælgerne – i dag kan de ikke engang komme over 23 pct. Lægger man LAs stemmer til, når man kun lige

over 30 pct. Det borgerlige Danmark er med andre ord gået 10 procentpoint tilbage på 15 år – hvoraf man selv har haft regeringsroret i de ti. Til gengæld er Dansk Folkeparti næsten fordoblet fra 12 pct. i 2001 til 21,1 pct. i 2015.

Så Lars Løkke Rasmussen lider stadig af det syndrom, der i 2009 skaffede ham det lidet attråværdige øgenavn ”vikaren” og som bragte VK-regeringen til fald i 2011: han kan ikke blive statsminister ved egen kraft – andre skal berede vejen for ham.

JA, LØKKE havde overtræk på kontoen for personlig troværdighed og ja, det er et problem, når de politiske forskelle er så små, at de nærmest ikke engang lever op til betegnelsen narcissistiske. Men nej, det er ikke den grundlæggende forklaring på, at Løkke og Venstre tabte 13 mandater og kun med Kristian Thulesen Dahls overraskende mandatfremgang i disse dage leder forhandlingerne om en ny regering. Forklaringen er – heldigvis må man konstatere i disse tider – politisk. At det er lykkedes Thulesen Dahl og DF at blive større end Venstre skyldes ikke mindst det mere end ti år lange og meget tætte samarbejde op gennem nullerne med netop – Venstre. Finanslov efter finanslov, og udlændingelov efter udlændingelov har i den grad legitimeret DF som et parti, vælgerne kan deponere deres tillid til. I 2006 fastslog Claus Hjort Frederiksen at der var en høj grad af ”værdifællesskab” mellem de to partier. Venstre har simpelthen mere end nogen anden blåstemplet DF, og ikke sjældent på bekostning af Venstres historiske samarbejdspartner i De Konservative, som gang på gang gennem nullerne måtte finde sig ydmyget af folkepartisterne med Venstres tavse billigelse. Venstre kom K til undsætning, da DF krævede, at Fogh skulle holde partiet ude af regeringen i 2001. Men ikke, da den senere partiformand og daværende minister for familie- og forbrugersager, Lars Barfoed, ved DFs mellemkomst blev sat fra bestillingen i december 2006 i kølvandet på den såkaldte ”kødskandale”.

Venstre har simpelthen mere end nogen anden blåstemplet DF, og ikke sjældent på bekostning af Venstres historiske samarbejdspartner i De Konservative

DF leverede det stabile flertal, Fogh så som nødvendigt for at forskanse den bastion, Venstre skulle kæmpe fra for at få førstefødselsretten til regeringsmagten i det nye århundrede. Modsat den hårdhændede behandling, Socialdemokraterne med jævne mellemrum udsætter deres parlamentariske grundlag i SF og Enhedslisten for, fik DF i nullerne uhørt meget opmærksomhed og indflydelse. Ikke mindst fordi de havde lagt næsten ustoppelige dræn ind i Socialdemokraternes vælgerbase. Det er en ikke ubetydelig årsag til, at DF valg for valg er vokset – og nu har overhalet Venstre.

Man vandt historiske tre valg i træk, hvilket ikke var lykkedes en Venstre-statsminister i 100 år. Men man betalte med sin sjæl og sin mission

Den pagt, som Fogh Rasmussen indgik med DF, har i 2015 afsløret sig som noget af en faustisk handel [Faust indgår en handel med djævelen i skuespillet af samme navn, red.]. Ja, man fik i 2001 den regeringsmagt, man følte Socialdemokraterne havde snydt Uffe Elleman-Jensen for i 1998, og ja, man nedkæmpede først Poul Nyrup Rasmussen, så Mogens Lykketoft og til sidst måtte også Marianne Jelved forlade sin formandspost. Og jo, man vandt historiske tre valg i træk, hvilket ikke var lykkedes en Venstre-statsminister i 100 år. Men man betalte med sin sjæl og sin mission. Undervejs lod Fogh skattetrykket sætte Danmarksrekord og den offentlige sektor vokse i en takt, der oversteg Nyrups og Lykketofts beregninger. Kort før han alligevel kastede sig ud en dagpengereform annoncerede Løkke Rasmussen på helsider i aviserne med, hvor mange flere offentligt ansatte, der var blevet hyret under ham.

I STARTEN AF 2015-VALGKAMPEN forsøgte Lars Løkke Rasmussen og Venstre sig for første gang siden 1998 med en – omend meget moderat – borgerlig kampagne. Man talte om mådehold i det offentlige forbrug i almindelighed (nulvækst eller udgiftsstop) og på de sociale ydelser i særdeleshed (kontanthjælpsloft) og om lavere skat – ganske vist kun på de lave indkomster, men dog alligevel.

I partiet har man ellers fulgt den såkaldte Claus Hjort-doktrin. Af det famøse valgnederlag fra 1998 drog man den lære, at Venstre tabte folketingsvalg, når man gik ind i en åben fordelingspolitisk slagudveksling med Socialdemokraterne, der til gengæld kunne nedkæmpes på den værdipolitiske flanke. Den morale blev i og for sig

bekræftet i valgkampens første uge, hvor man ganske vist havde held til at sætte dagsordenen, men jo samtidig bekræftede Socialdemokraternes påstand om, at valget VAR et dilemma mellem skattelettelse og velfærd. Det var ikke kun, fordi Løkke havnede i dokumentationsproblemer ("Panorama"), at Helle Thorning Schmidt pludselig fik momentum og siden tog føringen i meningsmålingerne. Det er også en pointe, at hver gang Løkke lagde den liberale trompet til munden for at udbasunere sit budskab, lagde DF så tykt et forbehold på, at tonerne – om lavere skat og en mere mærkbar difference mellem løn og forsørgelse – blev en næsten uørlig pibe. Thulesen Dahl gik endda så vidt som at true med at gro vinger og blive en "fri fugl", hvis ikke Løkke droppede nulvæksttankerne. Dermed fordampede provenuet til skattelettelse og bunden røg ud af det første spæde forsøg på en klassisk borgerlig valgkampagne i 17 år. Hvorefter Thulesen Dahl indgik en dagpengeaftale med SFs Pia Olsen Dyhr, som Løkke Rasmussen nu på den ene eller den anden måde bliver nødt til at finde pengene til.

I starten af 2015-valgkampen forsøgte Lars Løkke Rasmussen og Venstre sig for første gang siden 1998 med en – omend meget moderat – borgerlig kampagne.

Til gengæld støvede Venstre nu Hjort Frederiksen's gamle visdom af og hentede de udlændingepolitiske stramninger frem – oven i købet tilsat EU-skeptisk støtte til briterne, der gerne vil slå streger i sandet, når det kommer til såkaldt velfærdsturisme. Det virkede. Meningsmålingerne trak i blå retning igen. Problemet var bare, at det ikke forøgede Venstres popularitet, men DF's. Iagttagere har undret sig over, at DF har ligget så forholdsvis brak de seneste tre uger. Men anden valgkamp-uge gav meget af svaret på hvorfor. Hvorfor skråle højest op, når alle andre i kor alligevel synger den sang, man selv har skrevet? Hos DF's strateger ved man udmærket, at når dagsordenen er udlændinge og EU-skepsis, lander mange kryds helt automatisk på liste O. Det var ikke for ingenting, DF havde valgt det tilsyneladende intetsigende slogan, at vælgere jo godt vidste "hvad vi står for" – uden nærmere specificering. Når man ikke engang føler det nødvendigt at sætte ord på egen politik, og man stadig vokser med 50 pct., er man altså magtfuld på et helt særligt niveau.

Grundlæggende kan man føre to slags valgkampagner – en bevaringskampagne eller en forandringskampagne. Mens Socialdemokraterne siden nytår satsede entydigt og benhårdt på den første type, var det som om, Venstre ikke kunne blive enig med sig selv om det skulle være forandring – som i uge 1 – eller bevaring som i uge 2 og 3, hvor man sluttede af med bannerannoncer på avisernes hjemmesider, der opfordrede vælgerne til ”vælg det sikre” og sige ”ja til velfærd”.

Venstre havde vanskeligt ved at få budskabet frem – for hvad VAR budskabet? Og årsagen til Venstres problemer med at føre en ensartet kampagne rækker også tilbage til Fogh. Det var ham, der fra 1998-2001 opfandt en helt særlig dobbeltposition, hvor han på én gang kunne love forandring (især på værdipolitikken) og bevaring (især på velfærds- og fordelingspolitikken), og med skattestoppet i virkeligheden lovede at forandre ved at bevare. Igennem ti år kunne Venstre på én gang føre en bevaringskampagne og en forandringskampagne. I 2015 fungerede dette dobbeltgreb for Løkke mere som selvmodsigelser og tvetunget tale: så skulle der være kontanthjælpsloft, men ikke skæres i selve kontanthjælpen. Så skulle der være nulvækst, men det skulle der så ikke være alligevel. Så skulle dansk velfærd reformeres, for at det bedre kunne betale sig at arbejde, men der skulle også dannes vognborg om dansk velfærd, så vandrende arbejdstagere – de af Løkke benævnte ”jordbærplukkere” – fra Østeuropa ikke levede på nas. Helt parodisk blev det, når man forsøgte at kritisere Socialdemokraterne for at have gennemført de facto nulvækst i kommunerne de seneste fire år. Ja, og? Det er svært at gøre sig selv til det borgerlige Danmarks leder, når man gør brug af SFs og Enhedslistens argumenter imod en politik, man med stor sandsynlighed ikke selv kan få lov at føre for DF, hvor end man ellers gerne ville.

Dertil kom de selvforskyldte plager – herunder de sårbare hverdageksemples, der skulle vise, at Løkke ikke var så borgerlig at det gjorde noget, men faktisk bare indlejrede sig i den lille (panorama-)mands tale eller i frustrationerne hos en bagerjomfru fra Svenninge. Og det decideret mærkværdige løfte om en hemmelig vismand, der skal gentænke hele rigets udenrigspolitiske kurs.

SKAL BORGERLIGE vælgere i stedet glæde sig over, at Liberal Alliance toner mere rent flag? Ikke rigtigt. Engang var der en fælles platform for borgerlige partier: lavere skat, især topskat – samt en mindre omfangsrig offentlig sektor, som blander sig mærkbart mindre i borgernes privatliv. Men dén liste er i dag reduceret til et særstandpunkt for aficionados med hang til Børsens lyserøde avisepapir, filosoffen Ayn Rand og en årlig ironman. LA er selve udtrykket for, at der ikke længere er et bredt forankret fælles udgangspunkt for de borgerlige partier i Danmark. Vil Løkke forny Foghs pagt med et Dansk Folkeparti, der

er fordoblet i styrke? Står han internt i Venstre så svagt, at han ikke har andet valg end at række ud efter regeringsmagten? Eller mente han det, da han sagde, at han ikke ville være statsminister for enhver pris?

I 2001 ville Fogh gøre Venstre til det 21. århundredes centrale politiske magtfaktor i Danmark. Men i 00erne syntes partiet at glide længere og længere væk fra sit ideologiske udgangspunkt, da man fik ansvaret for – og videreførte – verdens største eller næststørste velfærdsstat. Nu er regeringsmagten inden for rækkevidde, men uden folkeligt mandat. Fortsætter udviklingen ender Venstre både uden magt og uden sjæl.

■

Det er svært at gøre sig selv til det borgerlige Danmarks leder, når man gør brug af SFs og Enhedslistens argumenter imod en politik, man med stor sandsynlighed ikke selv kan få lov at føre for DF, hvor end man ellers gerne ville

Esben Schjørring er journalist og tidligere medlem af RÆSONs chefredaktion.